

Магістр 1 курсу
фінансового факультету ХНЕУ

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Анотація. Проведено аналіз функціонування банків на ринку цінних паперів. Виявлено проблеми здійснення операцій банків на вітчизняному фондовому ринку. Наведено рекомендації щодо вдосконалення операцій банків із цінними паперами.

Аннотация. Проведен анализ функционирования банков на рынке ценных бумаг. Выявлены проблемы осуществления операций банков на отечественном фондовом рынке. Представлены рекомендации по усовершенствованию операций банков с ценными бумагами.

Annotation. The analysis of banks' functioning at the market of equities is conducted. The problems of realization of operations of banks are deduced at home fund market. Recommendations in relation to the improvement of operations of banks with securities are given.

Ключові слова: фондовий ринок, цінні папери, емітент, інвестор, облігації.

Перехід від стагнації до економічного зростання в економіці України вимагає більш активного використання ринкових заходів щодо підтримки та подальшого розвитку трансформаційних перетворень. Важливим моментом сучасного етапу функціонування банківського сектору України є активізація участі банків на фондовому ринку. Операції банків із цінними паперами є відносно новими, але надзвичайно перспективними, враховуючи активізацію фондового ринку України. Саме тому проблеми діяльності банків на фондовому ринку є актуальними на сьогодні для всіх суб'єктів банківської сфери.

Вивченню проблем розвитку фондового ринку в Україні присвячено чимало праць сучасних економістів, серед яких можна виділити роботи І. Брітченка [1], О. Гетьмана [2], А. Яценюка [3] тощо. Разом з тим залишається невисвітленим досить широке коло питань, пов'язаних зі специфікою проведення банками операцій із цінними паперами. Банківська система України на сьогодні перебуває на складному етапі свого розвитку, а це зумовлює велику кількість проблем, які потребують вивчення.

Метою цього дослідження є аналіз функціонування банків України на фондовому ринку, а також визначення шляхів удосконалення операцій банків із цінними паперами.

Сьогодні ринок цінних паперів України є самостійним елементом сучасної ринкової інфраструктури, який характеризується стрімким та динамічним розвитком, а також появою на ньому нових учасників. Серед них особливе місце займають банки, які на сьогодні є найбільш авторитетними учасниками фондового ринку. Зростання ролі банків на фондовому ринку пов'язане, перш за все, з тим, що вони можуть виконувати широкий спектр операцій одночасно і тому виступають найефективнішими дійовими особами на цьому сегменті ринку. На фондовому ринку можна виділити три напрями діяльності банку: як емітента, як інвестора та як професійного учасника [1]. Проте одним із найперспективніших напрямів діяльності банків на фондовому ринку є організація випуску цінних паперів, зокрема корпоративних облігацій, що надає їм значної переваги серед інших учасників.

Аналізуючи діяльність банків України на фондовому ринку, необхідно зазначити позитивні тенденції в проведенні таких операцій, про що свідчить поступове, але постійне збільшення їх частки серед інших учасників. У 2010 році банки посіли друге місце серед учасників, які зареєстрували найбільші випуски облігацій. Частка банків на фондовому ринку становила 33,5 % у загальному обсязі операцій із випуску цінних паперів [2].

Найбільший випуск облігацій зареєстровано ПАТ КБ "ПриватБанк" у 2011 році – близько 2 млрд грн. Згідно з аналізом динаміки зареєстрованих випусків облігацій вітчизняних банків за 2007 – I півріччя 2011 року, обсяг випущених облігацій у 2007 році склав 18 869 млн грн, а у 2009 році учасники ринку взагалі не здійснювали емісії облігацій [3]. Причиною цього є наслідки світової фінансової кризи, проте вже у 2010 році емісія банками облігацій становила 3 150 млн грн.

Незважаючи на позитивну тенденцію зростання обсягу випуску облігацій у I півріччі 2011 року на 7 300 млн грн, існують негативні фактори, які впливають на розвиток діяльності банків на ринок цінних паперів. Сучасний український ринок корпоративних облігацій перебуває на стадії становлення і не може конкурувати з ринками розвинених країн, оскільки йде повільне зростання випусків облігацій. Однією з найбільших проблем фондового ринку залишається недотримання стандартів корпоративного управління, а саме недостовірність наведеної інформації емітентом та недостатньо врегульоване питання доступу акціонерів до проспекту емісії [4].

З метою якісної перебудови фондового ринку України та спрямування його на реалізацію завдань інвестиційно-інноваційної сфери політика держави має бути зосереджена на підвищенні випуску цінних паперів банками.

Таким чином, проведений аналіз діяльності обсягу випуску банками корпоративних облігацій дає підстави стверджувати, що поки що сегмент фондового ринку за обсягами випущених цінних паперів значно відстає від докризового періоду. Водночас за своїми потенційними можливостями ринок корпоративних облігацій може стати потужним джерелом залучення інвестицій у реальний сектор економіки, тому сприяння його розвитку повинне стати одним із пріоритетів державної політики на фондовому ринку. Основні заходи держави на цьому сегменті ринку

пропозиції цінних паперів на ринку. Також банкам доцільно розширювати надання інвестиційних послуг, які на цьому етапі здійснюються на недостатньому рівні.

Управління ризиками банківської діяльності автор вважає за доцільне здійснювати через використання похідних цінних паперів як одного з найбільш ефективних інструментів захисту від несприятливих обставин і запровадження нових методик управління портфелем фінансових інвестицій.

Дотримання даних рекомендацій щодо вдосконалення діяльності банків на ринку цінних паперів дасть змогу забезпечити не лише оздоровлення фінансового сектору, а й відновлення темпів економічного зростання, що є головним завданням в умовах якнайшвидшого подолання наслідків фінансової кризи в економіці.

Наук. керівн. Рац О. М.

Література: 1. Брітченко І. Роль комерційних банків у розбудові фондового ринку України / І. Брітченко, Р. Перепелиця // Вісник НБУ. – 2010. – № 4.– С. 23–27. 2. Гетьман О. Економічна характеристика ризиків у процесі банківського інвестування на фондовому ринку / О. Гетьман // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 6. – С. 40–43. 3. Яценюк А. Фондовий ринок України: проблеми та перспективи розвитку / А. Яценюк // Вісник НБУ. – 2009. – № 11. – С. 4–9. 4. Річний звіт державної комісії з цінних паперів та фондового ринку за I півріччя 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ssmc.gov.ua.